

УДК 343.9

Маршалек К.О аспірант 3-го року навчання**Науковий керівник: Лень В.В.** професор кафедри публічного права, кандидат юридичних наук, доцент.*(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ РЕЦИДИВНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ

Перебування в місцях позбавлення волі накладає певний відбиток на формування криміногенної особистості. Не випадково вважається, що виключно живильним середовищем для зміцнення кримінальної ідеології, наступності традицій кримінального світу і становлення на шлях рецидиву є місця позбавлення волі для неповнолітніх, які вчинили злочин вперше. Зв'язок між першими і повторними злочинами у багатьох рецидивістів зовсім очевидна, багато в чому вона обумовлюється раннім перебуванням їх в тюремних умовах, де їм були щеплені традиції і звичаї самого негативного характеру. У багаторічному спілкуванні з собі подібними вони переконалися, що такий спосіб життя їх цілком влаштовує, що якщо суспільство їх відкидає, то їх цілком приймають подібні до них. Далеко не кожна людина здатна на те, щоб неупереджено і по-новому поглянути на своє життя, особливо якщо це були довгі десятиліття. До речі, те, що рецидивісту похилого віку на схилі років здається пустошами, закон оцінює як серйозний злочин.

Злочинці-рецидивісти, в тому числі похилого віку, відрізняються слабовіллям. Рішення, як видається, залежить від того, хотів чи ні припинити вчинення злочинів конкретна людина. Якщо він бажав припинити свою злочинну активність, але не зробив цього, то, найімовірніше, у нього слабка воля. Якщо ж такого бажання (і відповідних планів) у нього не було, дуже можливо наявність у нього сильної волі. Крім всього сказаного необхідно враховувати і деякі додаткові обставини, наприклад матеріальне становище конкретної людини і його сім'ї. Можливості здійснення певних злочинів, наявність або відсутність перешкод для цього і т. д.

Серед респондентів близько 5%, які мають 5-6 судимостей (в основному за злочини корисливої спрямованості), яких можна назвати злісними злочинцями з усталеною кримінальною спрямованістю [1]. Разом з тим серед них можна виділити лише кількох людей в якості професійних злочинців. Ми маємо на увазі їх відповідність тим критеріям, які в кримінології використовуються як ознаки злочинця професіонала: заняття злочинністю як бізнесом, систематична злочинна діяльність, проживання за рахунок злочинного доходу, усталена кримінальна ідеологія. Однак ні для кого з вивчених нами злочинців не були бізнесом, хоча інші ознаки у них і можна було виявити. Злочинці-бізнесмени серед людей похилого віку зустрічаються досить рідко.

Найчастіше злочини скоювалися під впливом конкретної ситуації, а не планомірно і систематично, і вчиняють їх займалися не тільки крадіжками або грабежами, а й працювали, хоча і не завжди. Важливо також і те, що близько половини рецидивістів оцінювали свою поведінку як соціально негативне і неприйнятне - як для суспільства, так і для себе особисто. Вчинені злочини - це норма поведінки, з якою він з моральних позицій згоден, що це потрібний промисел, який забезпечує існування.

Таким чином, об'єктивна потреба - чи не найнебезпечніший фактор, що сприяє прогресуванню рецидивізму, особливо похилого віку. Роль його залишається досить значною і в справжній період сучасного розвитку країни.

Перелік посилань

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення.: стат. інформ. Ген. прокуратури України. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/>